

Til Energi- og miljøkomiteen

Dato: 19/10/2025

HØRINGSINNSPILL

Innspill til Energi- og miljøkomiteen på Prop. 1S

Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS) takker for muligheten til å gi innspill på Statsbudsjettet 2026 (Prop. 1 S), herunder kapitler fordelt til Energi- og miljøkomiteen fra Landbruks- og matdepartementets budsjett.

Kapt. 1420, post 73: Tilskudd til rovvilttiltak

I forslaget til Statsbudsjett for 2026 foreslår regjeringa å kutte bevilgningen til tilskudd til rovvilttiltak med totalt 20 mill. Kroner. 10 mill. kroner foreslås kuttet fra de kommunale og interkommunale skadefellingslagene, mens 10 mill. kroner overføres for å finansiere tiltak i tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein.

Kutt i FKT-ordningen (tilskudd til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader) innebærer at det nå er færre midler tilgjengelig til tiltak som direkte kunne ha forebygget tap og redusert konfliktnivået. FKT-ordningen er et helt sentralt virkemiddel for å dempe ulempene rovdyr påfører beitenæringa. En styrking av FKT-ordningen vil gi bedre dyrevelferd, redusere tapene, bidra til lavere erstatningsutbetalinger og sikre at bønder kan bruke beiteressursene på en tryggere måte. De kommunale og interkommunale skadefellingslagene som det er foreslått kutt i midlene til, er et effektivt tiltak for å følge opp rovviltforliket.

Rovdyrulempene er i dag altfor store, særlig fordi rovviltforlikets bestandsmål ikke følges opp i praksis. Når tapstallene er høye, og konfliktnivået i distriktene øker, er det avgjørende at staten styrker de tiltakene som kan gi rask, konkret effekt ute hos bøndene. Tap av beitedyr til rovvilt er belastende for den enkelte bonde, og koster samfunnet dyrt. FKT-ordningen bør prioriteres i en tid hvor man skal nå Stortingets mål om å øke selvforsyningsgraden til 50 pst. innen 2030, og hvor vi vil trenge økt bruk av utmarka som matressurs. Forvaltninga av rovvilt settes langt tilbake i tid dersom bevilgningen reduseres.

- ***Norsk Bonde- og Småbrukarlag ber om at post 73, Tilskudd til rovvilttiltak, opprettholdes og økes med 9 mill. kroner, slik at det totalt settes av 80 mill. kroner.***

Kap. 1429, post 76: Utvalgte Kulturlandskap (UKL) og Verdensarvområdene (VAO)

Tilskudd til tiltak i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) og tilskudd til tiltak i verdensarvområdene (VAO) brukes til miljøtiltak i noen av våre mest verdifulle kulturlandskapsområder. VAO og UKL ordningen bidrar til å ivareta kulturarv, ressursutnyttelse og tradisjonelle jordbruksmetoder i områder som bidrar til biologisk mangfold og beredskap i norsk sammenheng.

Støtten til VAO og UKL deles mellom klima- og miljødepartementet og jordbruksavtalen på landbruks- og matdepartementets budsjett. I årets jordbruksavtale ble det innvilget 26 mill. kroner til VAO og UKL; 16,5 mill. kroner til UKL, og 9,5 mill. kroner til VAO.

Det bør tilstrebes å innvilge et tilsvarende beløp fra KLDs budsjett, som fra jordbruksavtalen for å opprettholde denne viktige støtten og balansen mellom de to budsjettene. Disse ordningene er i like stor grad samfunnsnyttige, som de er nyttige for jordbruket.

- ***Norsk Bonde- og Småbrukarlag mener det er stort potensial i ordningen for utvalgte kulturlandskap og tiltak i verdensarvområdene, og at bidrag fra KLD sitt budsjett må tilsvare budsjettbevilgningen fra jordbruksavtalen.***

Grønn Bok: forslag om innføring av avgift på mineralgjødning

Regjeringen foreslår i grønn bok å innføre en klima- og miljøavgift for mineralgjødning i jordbruket. NBS ønsker å se på muligheter i innretningen av et slikt tilskudd, og forutsetter at utgiftene til avgiften vil kostnadskompenseres, slik at avgiften kommer næringen til gode i form av økte midler over jordbruksavtalen. Det er ikke mulig å si noe om hvordan avgiften vil slå ut, uten et konkret forslag å forholde seg til, og dette må foreligge før man kan gjøre en utfyllende vurdering.

Å avgiftsbelegge jordbruket for å hindre utslipp fra bruk av mineralgjødning kan få konsekvenser for norsk sjølforsyning og målet om å øke sjølforsyningsgraden til 50 pst. innen 2030. Avgiften bør også ses i sammenheng med at økonomisk kapasitet er den største barrieren for gjennomføring av klima- og miljøtiltak i jordbruket.

Med vennlig hilsen,

Anders Bakke Klemoen, **Generalsekretær**

Tor Jacob Solberg, **Styreleder**

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Elektronisk godkjent, uten underskrift